

ZA NEKA
2c
PO
(LAV)
CITAJTE,
Bivivate...
"NARODA"
KAVNOST NA DOM
edclj in praznikov)
AS ZANIMA

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th 1946 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

Give Now
NEW YORK National WAR FUND
For Our Own
For Our Allies

No. 196 — Štev. 196 — VOLUME LIII — LETNIK LIII NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 9, 1945 — TOREK, 9. OKTOBRA, 1945 Tel. CHelsea 3-1242

DRŽAVNI TAJNIK POROČA

Včeraj je državni tajnik James F. Byrnes imel tri ure konferenco s senatnim odborom za vnanje zadeve ter je poročal o londonski konferenci ter razložil vso ameriško vnanjo politiko.

Člani senatnega odbora so prejeli naročilo strogega molčanja, pa pri vsem tem je s konferenco prišlo dovolj poročil, iz katerih lahko posnamemo, da konferenca, ki se je razbila v mesoglasju, ni bila brez vsakega uspeha.

Državni tajnik Byrnes je posebno poudaril, da je neuspeh konferencie prepričal Ruse, da Združene države, četudi željno iščejo prijateljstva in kompromisov, kjerkoli je le količkaj tvegane na podlagi svojih načel, zavzamejo stalno, s katerega se ne umaknejo in ne pustijo.

Iz vsega, kar je Byrnes povedal, je razvidno, da nova konferenca vnanjih ministrov ni izključena in da je tudi mogoče, da se sestanejo trije veliki, predsednik Truman, maršal Stalin in ministrski predsednik Attlee.

Ako se senatni odbor s stališčem, ki ga je državni tajnik zavzel na konferenci v Londonu, strinja, ni bilo povedano, toda večina senatorjev je prikdilo njegovim izvajanjem.

O razgovoru je bilo objavljeno samo kratko poročilo, ki niesar ne pove.

Predsednik senatnega odbora senator Tom

Connally je o razgovoru z državnim tajnikom povedal naslednje:

"Niesar ni mogoče povedati, razum, da je državni tajnik na široko razpravljal o vnanjem položaju — v Evropi, na Japonskem in v Osrednji in Južni Ameriki. Bil je zelo odkrit in zaupen in odbor mu je hvaležen za njegovo popolno poročilo."

Značilno je, da je Byrnes prišel sam na konferenco s senatnim odborom. In konferenca je bila tako velike važnosti, da je senator Barkley, ki je voditelj demokratske večine v senatu in član senatnega odbora za vnanje zadeve, ostal na konferenci prav do konca, nato pa se je naglo odpeljal na letališče in se je z aeroplanom odpeljal v Kentucky, da se sestane s predsednikom Trumanom.

Tekom popoldneva so se po Washingtonu razširile govorice, da je predsednik Truman glede neuspele konferencie v Londonu pisal Stalinu pismo, toda o tem ni nobenega potrdila. Tudi Bela hiša in državni urad pravita, da o tem niesar ne vesta.

ADMIRAL C. W. NIMITZ V NEW YORKU

Danes ima admiral Chester W. Nimitz, vrhovni poveljnik ameriškega brodovja na Pacifiku, v New Yorku svoj dan. Ob 11 dopoldne se je z aeroplanom pripeljal na La Guardia Field. Od tam se je z avtomobilom odpeljal v Battery Park, od koder se je pričela parada po Broadwayu, najprej do Mestne hiše, kjer mu je župan La Guardia podelil častno meščanstvo mesta New York. Parada se je nato nadaljevala po 5. Avenue ter po Park Avenue do hotela Waldorf-Astoria, kjer bo zvečer admiralu na čast prirejen svečan banket s 2000 gosti, ki bodo plačali po \$15.

PRISTANIŠKA STAVKA V ANGLIJI

Vlada angleške delavske stranke ima sedaj svoje prve resne težkoče z delavci.

Stavka angleških pristaniških delavcev, ki se je pred 17 dnevi pričela v Liverpoolu, se je razširila na sedem drugih angleških pristanišč in na stavki je okoli 25.000 pristaniških delavcev ter na pomolih leži na tisoče ton blaga.

Poleg tega je v Londonu pu-stilo delo 60.000 gradbenih delavcev pri popravilih hiš, ki so jih razdeležile bombe, ker jim je bila znižana plača.

Poglaviti vzrok stavk v Angliji je tisti, kot v Združenih državah, ker so bile skrajšane delovne ure in znižane plače.

Pristaniški delavci se ne zme-nijo za svoje voditelje, ki jih pozivljajo, da se vrnejo na delo. Ker na pomolih leži blago, ki ga narod najbolj potrebuje, je delavski minister George Isaacs pozval delavce, da se vrnejo na delo in jim je obljubil poravnavo po ustavnem potu; to je s pozajanjji, toda delavci se ne zme-nijo za njegov poziv.

Stavka pristaniških delavcev se je pričela le v majhnem obsegu v Liverpoolu in delavci so zahtevali, da ostane v veljavi plača iz vojnega časa, to je po \$5 na dan. Lastniki parni-kov se niso hoteli pogajati, dokler se stavkarji ne vrnejo na delo. Posledica tega je bila, da se je stavka naglo razširila in

RUSIJA ODKLONILA PONUDBO ARGENTINE

United Press poroča iz Washingtona, da je sovjetska vlada zavrnila prošnjo argentinske vlade, da ji njo zopet obnovi diplomatske odušaje.

Pogajanja za obnovitev odnosajev z Rusijo je pred tremi tedni pričel polkovnik Juan Peron, podpredsednik Argentine in vojni minister ter v resnici diktator Argentine. United Press pravi, da je Peron o teh pogajanjih obvestil ameriškega poslanika Spruille Bradena, da bi ga prepričal, da Argentina ne potrebuje Združenih držav, ako je v prijateljskih odnosajih s sovjetsko Rusijo.

Malo dni pred svojim odhodom v Washington pa je Braden izvedel, da je ruska vlada zavrnila argentinsko ponudbo.

Jeruzalemski mufti in njegova ek-tradicija

London, 5. okt. (ONA) — Dr. Radomir Živković, jugoslovanski predstavnik na londonski komisiji zedinjenih narodov za kaznovanje vojnih zločinov, je povedal včeraj na konferenci s časnikarji, da je zadeva obtožbe zedinjenih narodov proti Hadž Amin El Husseini, bivšemu velikemu muftiji v Jeruzalemu, na razpravi "v političnih krogih prizadetih vlad".

Dodal je, da ni prejel od svoje vlade nobenih navodil, da bi zahteval izročitev bivšega muftija Jugoslaviji. Govorice, da je temu tako so bile krožile pred nekaj dnevi v Londonu in tudi v Washingtonu.

Kupite en "victory Bond" ta teden!

Sodnijska obravnava proti Pierre Lavalu

Včeraj se je nadaljevala sodnijska obravnava proti Pierre Lavalu brez Lavalove navzočnosti. — Danes bo najbrže obravnava končana in njen izid bo — smrtna kazen.

Laval in njegova dva zagovornika so dvakrat zavrnili povabilo, da pridejo na obravnavo, in predsedujoči sodnik Mogibeaux, ki ni hotel da se ponovijo prizori iz prejšnjih obravnav, tudi ni hotel ukazati pripeljati Lavalu v dvorano vkljenjenega, kajti v petek je Laval rekel, da bo na obravnavi molčal in bo sodnikom obrnil hrbet, ako ga v dvorano pripeljejo vkljenjenega.

Ako bo proti Lavalu izrečena smrtna obsodba, kar je tudi pričakovati, tedaj nima pravice pritožiti se na kako višje sodišče. Obsodba sodišča je končno veljavna.

Laval sam je prepričan, da bo obsojen na smrt in njegovo edino upanje, da mu bo smrtna kazen premenjena v do smrtne ječe, je le general Charles de Gaulle, ki ga lahko pomilosti.

Dokaz kolaboracije Argent'nije z nacisti

Washington, 4. okt. (ONA) — Izpraševanje bivšega nemškega ambasadorja v Buenos Airesu, barona von Thermana potrjuje v polni meri vse obtožbe ameriškega ambasadorja Bradena. Iz izjav nemškega diplomata izhaja, da obstoja med 50.000 Nemci, ki se nahajajo v argentinski prestolnici, velika nacistična organizacija, ter da so nemški voluni predajali svoja poročila preko nemške ambasade. Najmanj dve angleški ladji sta bili potopljeni takoj ob izstopu iz pristanišča na podlagi tako poslanih poročil.

Nemška ambasada je tudi zalagala z denarjem pro-nacistično argentinsko časopisje. Zanimivo je to, da je bila glasom izjav ambasadorja von Thermana tudi španska ambasada na delu v prilog nacističnih interesov v Argentini.

Na čelu nemške volumske službe v Argentini se je na-

Churchill našel pisma

List "L'Epoca" v Rimu poroča z jezera Como, da je Winston Churchill tekoča svojega obiska v Italiji našel svoj izid pisma, ki so bila izmenjena na med njim in Mussolinijem v dobi pred italjskim vpadom v Abesinijo.

ANALIZA FRANCOSKIH VOLITEV

PARIZ, 3. oktobra. (ONA). — Volitve francoskih departamentov, ali "pokrajín, so pokazale, da so socialisti daleko najmočnejša stranka v deželi. Največje prese-ance pa ni e tem, temveč v situ občutnem porazu, katerega je utrpela prej najmočnejša francoska stranka radikalnih socialistov.

Mnogim političnim opazovalcem v zunanjem svetu bo težko razumeti, da bi mogel de Gaulle vladati v soglasju s socialisti. Toda dejstvo je, da je de Gaulle pokazal že ponovno, da se zna obrniti po vetru in se podrediti želji večine. Dejstvo je tudi, da sta danes socialistična prvaka, Leon Blum in Vincent Auriel, presaj blizu de Gaulleu, ako je to morda le začasno. Kaj bo jutri, tega niko ne ve.

Komunisti v Franciji bodo brez vsakega dvoma igrali veliko in važno vlogo, ne glede na to, ali bodo vstopili v koalicio vlade, ali postali jedro opozicije.

Zanimivo pa je naslednje. V mnogih krogih je čuti govorenje, da je glasovanje Francije prineslo zmago levice. Kdor bo stvar bolj natančno analiziral, se bo moral kmalu vprašati, ali je to res, in celo, ali danes sploh obstoja takozvana levica na Francoskem. Vsekakor je "levica" izgubila v pnem pomenu besede, v katerem je bila v rabi pred vojno na Francoskem. Levica "Ljudska Fronta" je stvar preteklosti. Pomen glasovanja je drugačen.

Politično delovanje takozvanih levčarskih strank ni več karakterizirano v skupnem nastopu proti desnici, temveč se izraža mnogo bolj v tekmovalstvu med komunisti in socialisti. Do neke mere je to tekmovalstvo obstojalo tudi že pred desetimi leti, toda zdaj je mnogo bolj očitno. Zmaga delavske stranke na Angleškem je

Komunistični vodja ubit v Čunkingu

Li Hsao-Sin, eden najvplivnejših kitajskih komunističnih voditeljev, je bil včeraj ubit v Čunkingu. Vstreljen je bil v svojem avtomobilu, ko je odšel od svojega prijatelja na vseučilišču. Naglo je bil pre-

POVRATEK V DOMOVINO

peljan v bolnišnico, kjer pa je čez eno uro umrl.

Njegov šofer je potem, ko ga je izročil bolnišnici, izginil. Kitajske oblasti so obljubile, da bodo zasledovale morilca.



Ameriški mornarji, ki so se bojevali na Pacifiku, se z celikim veseljem ekrcujejo na transportni parnik v Guamu, da se vrnejo v Združene države.

Iz delavskih krogov

Spremenitev tovarn za izdelovanje potrebščin v mirni dobi hitro napreduje. — Vsestranski štrajki na to delo niso vplivali. — Povišanje cen raznih potrebščin vsled štrajkov.

WASHINGTON, 9. oktobra. — Vladin odbor za gospodarski razvoj in gospodarsko stanje, je ravnokar objavil svoje poročilo o sedanjem gospodarskem stanju in položaju in sicer na podlagi preiskav in poizvedovanj, katera so se vršila v 84tih mestih, ki so središča proizvodov raznih glavnih potrebščin našega skupnega prebivalstva. Odbor je na podlagi teh poročil prišel do zaključka, da spreminitev tovarn, ki so dosedaj izdelovale večinoma le vojne potrebšchine, dokaj hitro napreduje, tako, da bode izdelovanje vsakdanjih potrebščin kmalo postalo normalno.

se tudi cene potrebšchine ne povišajo. Delavske organizacije, zlasti pa organizacija, "Congress of Industrial Organizations" ali C. I. O., se temu poskenu naravno protivijo, kajti ako se radi povišanja plače delavstvu — povišajo tudi cene potrebščinam, potem ostane v tem pogledu vse pri starem, ker radi tega bodo postali tudi dnevni izdatki večji.

Iz 25tih središč teh izdelkov, se poroča, da omenjena spreminitev tovarn hitro napreduje in da vsled tega v omenjenih središčih nezaposlenost delavstva ni izvanredna. V treh izmed omenjenih mest, bode spreminitev tovarn trajala še nadaljne tri mesece, dočim bode v dvanajstih nadaljnih mestih omenjena spreminitev trajala še leto dni.

Poleg vsega tega je tudi treba uvaževati, da prihaja sedaj na tisoče dosluževih vojakov in mornarjev vojne in trgovinske mornarice domov. Vsem tem bode treba preskrbeti delo. Zaposlenost jim je sicer bila obljubljena, oziroma podjetniki so jim obljubili, da bodo ti ljudje dobili svoja mesta nazaj, kakor hitra, se vrnejo v domovino.

Niti eno izmed teh mest ne pričakuje resne in velike brezposelnosti in le eno obrtno mesto, oziroma Fall River, Mass., trdi v svojem tozadevnem poročilu, da pričakuje veliko nezaposlenost, katera bode dosegla svoj višek v letu 1947.

Vpljiv štrajka premogarjev

Pittsburgh, Pa., 9. oktobra. — Radi štrajka premogarjev, katerih je 159.000, počiva delo v 623 rovih, kateri so v šestih raznih državah. Ker je pridobivanje premoga takorekto prestalo, mora ponekodi tudi delo jeklene obrti počivati in posledica temu je, da zahteva sedaj tudi organizovano delavstvo jeklene obrti povišanje plače po dva dolarja na dan. To povišanje dnevne plače bode nadomestilo prikrašanje dnevnih delavnih ur, tako da bode dnevna plača ostala taka, kakoršna je bila do sedaj. Podjetništvo pa izjavlja, da je tako povišanje delavske plače nemogoče, ako se istodobno ne povišajo tudi cene jeklenih izdelkov.

Obljuba, da bode vlada preskrbela 60.000.000 služb, se bode baje izpolnila šele v letu 1950, kajti pri tem je treba vpoštevat tudi dotedajni naraščaj števila prebivalstva. — Radi tega naraščaja bode do leta 1947 treba preskrbeti od sedem do 10 milijonov naknadnih služb.

Premogarski štrajk traja sedaj že tretji teden in minole sobote se je štrajkariem pridružilo še 7500 nadaljnih premogarjev.

Preinačenje tovarn v newyorskem okrožju hitro napreduje, dočim je tozadevno delo v okrožjih west New Haven, Conn., Newark, N. J. in Philadelphia, Pa., že večinoma dokončano, tako da v teh okrožjih se sedaj ni opažati vsestranske in velike nezaposlenosti.

V državi West Virginiji počiva delo v 239 premogovih rovih, v katerih je inače zaposlenih 64.450 premogarjev. — Ako se nesoglasje med delavstvom in delodajalci kmalo ne poravnava, bode število stavkajočih premogarjev še bolj naraščalo.

Iz mnogih mest prihajajo tudi poročila, da je že sedaj na razpolago več služb, kakor je brezposelnih delavcev v dotičnih mestih. Tako na primer, je v New Brunswicku, N. J., vsled končane vojne izgubilo delo in zaslužek 1600 delavcev, toda sedaj je na razpolago že 2200 mest za delavce v tamošnjih tovarnah, katerih do sedaj še ni bilo mogoče dobiti.

V Pensilvaniji štrajka 55.000 premogarjev; v Kentucky 21.000; v Ohio 8.000; v Tennessee tudi 8.000 in v Indiani 1.000.

Iz omenjenega poročila je nadalje tudi posneti, da imamo v Zedinjenih državah 3.000.000 obrtnih podjetij, med katerimi je 1.000.000 podjetij, katera ne zaposlujejo delavstva. Med slednja podjetja spadajo uvozne in izvozne trgovine, katere ne izdelujejo nikalih potrebščin.

Dnevna izguba na pridobitvi premoga z naša 749.000 ton, oziroma nekaj nad tretino normalnega dnevnega pridelka.

Urad za administracijo cen raznim predmetom, dosedaj še ni izračunal, bode li potreba cene nekaterih potrebščin povišati, da se tako izravna razlika, ki je nastala vsled povišanja plače zaposlenega delavstva. Tozadevno delo bode pa tekem prihodnjih dveh tednov dokončano. Organizovano delavstvo je podalo tudi izjavo, da uvažuje naravno dejstvo, vsled katerega delavskih plač ni mogoče povišati, ako

— Carnegie-Illinois Steel Corp., javlja, da bodo prestali v obratom v družbeni tovarni v Farrell, Penn. ako štrajk premogarjev ne bode kmalo končan.

— The National Tube Co. v McKeesport, Penn., naznanja da bode delo v polovici plavčev ustavila, in da bode to storila tudi v svojih napravah v Lorain, Ohio.

— Radi štrajka premogarjev, je tudi delo v jeklarnah v Youngstownu, O., Warren, Ohio in v Chicago, Ill. dokaj omejeno.

Kupujte Victory Bonds potom Pay-Roll Savings Plan

"Glas Naroda"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 15th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

52nd Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.—; ZA POL LETA —\$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—.
ZA JUGOSLAVIJO — \$8.— LETNO; \$4.— ZA POL LETA
"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno soboto, nedeljo in praznikov.
"GLAS NARODA," 216 WEST 15th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

Prodani vojni bondi

Kakor znano, pričela se je sedaj prodaja zakladniških Bondov Zmaga ali Victory Bondov, katere bode vsakdo kupil po svojih denarnih zmožnostih, ker to je dolžnost vseh naših državljanov, tako, da nam tega ni potreba še posebej povdarjati.

Istodobno so pa naši državljani, glasom poročil zakladniškega urada, tekom minolega septembra, prodali, oziroma spremenili v denar več preje kupljenih vojnih bondov, kakor so jih kupili v isti dobi. To dejstvo sicer ne pomenja slabe čase, kajti povsem naravno je, da je to dejstvo pripisovati okolščinam, katere so začasno in nepričakovano nastale — vsled neštevilnih in tudi začasnih štrajkov, pomanjšanja tedenskih prihodkov, večje nezaposlenosti, preseljevanja našega delavstva iz krajev, kjer so tovarne izdelovale zgolj le vojne potrebščine, in ker ljudje sedaj trošijo manj denarja, kakor tekom vojne, itd.

Radi tega je postala prodaja že preje kupljenih bondov večja, kakor pa nakupovanje novih državnih obveznic, kajti to je povsem normalni pojav povojnih vplivov. Petinosemdeset milijonov naših državljanov in tu živčih inozemcev je kupilo tekom vojne kar za \$30,000,000,000 takozvanih E-bondov in tudi za jednako ali pa še večjo svoto drugih vladinih bondov. Pričakovati je bilo, da bodo nadaljna prodaja vladinih bondov postala manjša radi spremembe gospodarskega položaja mnogih naših državljanov, kar vse vpliva tudi na začasni finančni položaj poedinih obitelji in članov rodbin, kateri so bili tekom vojne večinoma zaposleni pri izdelovanju vojnih potrebščin.

Prodaja zgoraj imenovanih bondov, oziroma zamenjava teh bondov v gotovino, je, — dasiravno na prvi pogled velika, v resnici le majhna, kajti glasom poročil zvezinega zakladnega urada, ima izmed vsakih desetih ljudi, ki so tekom vojne kupili imenovane vladine bonde, še vedno po osem oseb te bonde v svoji posesti.

Zakladniški višji uradniki so že pred meseci pričakovali, da bodo prišlo do tega gibanja med našim prebivalstvom tako, ko bode vojna končana; pravzaprav — pričakovali so, da bode to gibanje večje, kakor je v resnici.

Teekom minolega septembra, oziroma med 1. in 24. septembrom, so naši državljani prodali za \$425,000,000 svojih vojnih bondov, dočim so istodobno kupili za \$334,000,000 novih. To je sicer slaba pojava in pri državnem zakladništvu se radi tega prav nič ne veselo, kajti dognali so, da je naše ljudstvo tekom letošnjega septembra prodalo, ali spremenilo v denar, še enkrat toliko svojih vojnih bondov, kakor tekom septembra lanskega leta. Poleg tega so naši državljani tekom minolega septembra kupili za \$100,000,000 manj bondov, kakor v istem mesecu lanskega leta.

Zgoraj omenjene prodaje Londov so bile brezdomno potrebne, kajti mnogim prodajalcem je začasno zmanjkalo gotovine pri nakupovanju potrebščin, kakor polhišva in tudi hiš v bližini svoje zaposlenosti.

Kljub vsemu temu pa prodaja preje kupljenih bondov pomenja, da so mnogi ljudje potrošili svoj gotovi denar, ker morajo čakati, da se tovarne spremenijo, tako da bodo izdelovale civilne, mesto vojnih potrebščin. Radi tega so od 1. julija nadalje, prodali za \$1,400,000,000 vojnih bondov, katere so zamenjali za gotovino. Pričakovati je tudi, da se bode ta prodaja tekom prihodnjih 12 mesecev nadaljevala v toliki meri, da bode segala v milijone dolarjev.

Da se uredi naš državni dolg, bode seveda nastala tudi potreba izdavanja novih bondov, kajti vlada bode potrebovala mnogo gotovega denarja tudi v bodoče. Ta denar bode dobila v prvi vrsti od trgovinskih bank, kajti te banke bodo v bodoče glavni izvor denarja, katerega bode prebivalstvo potrebovalo. Te banke so istodobno lastnice največjega dela našega javnega dolga, katero dejstvo seveda ni povolji niti bankam, niti zvezinemu zakladniškemu uradu.

V ostalem pa pomenja prodaja za one ljudi, kateri hite spreminjati svoje bonde v gotovino, da se na ta način iznebe najvarnejše obrestonosne naložitve svojega prihranjenega denarja, katerega bi inace lahko rabili, ko nastopi za nje resničen čas potrebe, kakor na primer na stara leta in v slučaj bolezni.

ZASTOPNICE SOVJETSKE ŽENA NA GORENJSKEM

Koncem meseca junija t. l. je delegacija sovjetskih žena, ki je bila na obisku v Sloveniji, napravila izlet na Gorenjsko, in so med drugimi kraji obiskali Bled. Kranj in Jesenice. — Iz poročila v ljubljanski "Ljudski Praviici" smo izčrpali glavne zanimivosti iz tega obiska, ki bodo gotovo zanimale čitatelje oz. čitateljce.

LJUBLJANA, 26. júnija.— Včeraj je sovjetska delegacija, ki je na obisku v Sloveniji, napravila izlet na Gorenjsko. Delekatke so v Kranju, na Bledu in na Jesenicah doživle čudovito navdušene izraze ljubezni, ki jo goji slovenski narod do sovjetskih narodov. Vsa iskrenost pozdravov sovjetskimi delegatkom je bila podarjena na mogočen način. Poleg številne mladine in pionirjev so prihleteli pozdravit slovske brate domala vsi prebivalci Kranja, Bleda in Jesenice.

Ko je privzela kolona avtomobilov na Glavni trg v Kranju, se je nanje vsulo morje cvetja in mladina jih je pozneje okinčala kot za veliko svatbo. Sredi navdušeno vzklikajočih množic sta po pozdravu zastopnika, Mestnega odbora OF spregovorila Marija Vasiljeva-Saričeva, namestnica predsednika Moskovskega sovjetskega in namestnica predsednika Vrhovnega sovjetske Ruske sovjetske federativne socialistične republike in major Žavoronkov, predstavnik Sovjetske vojne misije v Sloveniji. Vse mesto je bilo v zastavah in vsa množica je grmelaj v navdušenih pozdravnih vzklikih.

To kar so izražali vzkliki to vse ni nič proti občemu navdušenju, ljubezni, in to silno in veliko, kar je ostalo neizrečeno, ker se kljub prekipevačim manifestacijam bratstva sploh ne da izraziti, so vendarle globoko občutili. Sivolasi stavec se je izrazil: "Vedel sem, da bom to dočakal, da bom tu v Kranju na lastne oči videl ruske brate! Brez njih bi danes ne bilo sledu o nas Slovenceh!" Stavec, ki je govoril, je imel solzne oči. Imeli pa so jih tudi mnogi drugi.

Pred odhodom iz Kranja je godba zaigrala himno "Hej Slovani", prepevalo so jo istčasno množice v slovenskem, delegatke pa v ruskem jeziku.

Prav enako je bilo na Bledu. Ob dohodu je strumno pozdravila častna četa junakov, spel se je vsulo na kolono avtomobilov morje cvetja in množice so navdušeno pozdravljale. Za iskrene pozdrave se je zahvalila v imenu delegacije Aleksandra Nikiforova Zaharova, partizanka iz Belorusije. Nato je vojaška godba zaigrala mogočno sovjetsko himno in med burnim vzlikanjem množice so se gostje odpeljali okoli jezera; bili so presenečeni ob naravni krasoti tega dela Gorenjske.

Posebno veličasten sprejem in pozdrav so priredile sovjetskimi delegatkam Jesenice. — Spet je deževalo cvetje, spet je vsa množica ob igranju godbe vzneseno prepevala "Hej Slovani" in s spoštovanjem poslušala sovjetsko himno. Po tem prvem sprejemu, ki so se ga udeležile domala vse Jesenice, se je vršil v tovarni, v velikem okrašenem prostoru sredi strojev, pozdravni miting ki ga je priredilo jeseniško delavstvo zastopnicam sovjetskih delavk.

Ko so se zastopnice sovjetskih žena vrnile v Ljubljano, jih je med gostim špalirjem od pošte po Aleksandrovi cesti do opere spremljalo viharno navdušenje. Ko so izstopile pri operi, jih množica ni pustila dalje. Vsakdo jim je hotel stisniti roko, vsak bi jim rad povedal, kako zelo jih ceni kot predstavnice najnaprednejših žen vsega sveta.

Gledališče je bilo nabito polno in ko so se sovjetske delegatke prikazale v svoji loži, se je vihar navdušenja preselil

iz ceste v dvorano. Pevski zbor kulturne skupine Lole Bibarja je odpel našo in sovjetsko himno. V imenu slovenskih žena je pozdravila drage goste tov. Ribičičeva.

Ruske delegatkinje v svojih govorih so prikazale delo in uspehe sovjetske žene v domovinski vojni in sedaj v obnovi.

POSETNIKI NOVEGA SVETA PRED KOLUMBUSOM

DEJSTVA IN LEGENDE

Ko vsako leto ob priliki obhajanja Kolumbusovega dneva, 12. oktobra, mislimo na moza, ki daje temu dnevu tako veliko pomenljivost, se nehoti pomude naše misli tudi ob drugih možeh, ki so bodisi dejstveno ali po izročilu legend, prišli v novi svet še pred Kolumbusom, ki je s svojimi mornarji pristal na koralnem otoku Zahodne Indije ter poljulil dobro grudo po dolgem in kurnem potovanju po morju.

Med prvimi potovalci v novi svet sta najznamenitejša severnjaka Lief Ericsson in Thorfinn Karlsefni, kajti, njihni osebnosti se odražata v zgodovini tako jasno kot kate-rakoli druga zgodovinska osebnost Srednjega veka. Sicer so pripovedi o njunem potovanju v novi svet brez izrecnih geografskih podatkov, a navzlic temu pa navajajo, da je bil Lief poznani Evropejec, ki je stopil na obalo novega sveta in to že leta 1000. Nekateri pripovedi o njem govore, da ni bil kolonijalec, torej mor-da le svoje vrste pustolovcev in raziskovalcev. Nasprotno pa je Thorfinn v legendah opisan kot načelnik srednjeveške ekspedicije, ki je plula proti zahodu z namenom, da kolonizira Ameriko. Thorfinn, ki je bil član vodilne islandijske rodbine, je potoval v Ameriko nekaj let za Liefom — njegov poskus kolonizacije pa se je spričo sovražno razpoloženih Indijancev izlalo. Proučevalci tozadevnih legend in pripovedi si niso edini v tem kje sta omenjena severnjaka pristala, nekateri trdijo, da na Labradorju, a zopet drugi opisujejo, da sta prišla v Newfoundlandi, Novi Skotiji ali pa na obalah Cape Bretona. Pravijo tudi, da so severnjaki prišli celo do Rhode Islanda in nekateri trdijo, da je dokazna svedočba njih prisotnosti v tem kraju takozvani "Round Tower" (okrogel stolp) o katerem se mnogo razpravlja v interesiranih krogih. Novejši kritiki pa so mnenja, da je dal omenjeni stolp zgraditi kolonijalni guvernator Rhode Islanda, ki v svoji oporoki tudi pogosto omenja svoj "iz kamenja zgrajen mlin na veter."

Motroč druge posetnike novega sveta pred letom 1492 našletimo na še večje domneve glede resničnosti pripovedi o njih potovanjih v novi svet, kajti dočim imamo o severnjakih vsaj gotovo zaupanje vredne in zanesljive zapiske, pa ni mogoče reči o teh drugih — Ireih, Velših, Benečanih, Francozih, Kitajcih in iskalcih raznih dodatnih drugih narodnosti — več kot to, "da so znabiti res dosegli novi svet, a dokazov, ki bi bili zadovoljivi v tem pogledu nimamo." — Lahko vefjamemo n. pr. da so Kitajci ali pa Japonci dosegli obrežje novega sveta s svojimi ladjami že pred letom 1492. Znana je ena taka pripoved, ki pravi, da so preko

Vse so že mnogo slišale o junaštvu in požrtvovalnosti slovenskih ter jugoslovanskih žena in jim dale polno priznanje. Vsak stavek, ki so ga povedale, je žel odobravanja in dvorana je vzklikala sovjetsko-jugoslovanskemu bratstvu, maršalu Stalinu in Titu. Žene in dekleta v narodnih nošah so obdovale govornice s šopki, pa tudi dvorana je obsipala s cvetjem oder. Po končanih pozdravih in govorih je skupila Lole Ribarja izvedla svoj umetniški program.

Kamčatke in Aleutskih otokov pripluli v deželo po imnu Fusan, neki budistični misijonarji. Pluli so menda dalje in dalje dokler niso dosegli obrežja te zanje nove zemlje, ali smatra se, da je bila ta zemlja najbrž Japonska in ne Mehika, kot domnevajo nekateri.

Znane so dalje legende o irskih menihih, katere so spremljali tudi navadni možki in ženske, in o katerih pripovedujejo, da so pristali nekje ob severnem obrežju Severne Amerike. Pravijo, da je to bilo v desetem stoletju. Imamo tudi storijsko o valeskem princu Madocu, ki je menda zapustil kraljestvo svojega očeta ter na svojem potovanju odkril deželo ktera je v teh legendah poznana pod imenom Yucatan in Virginia. Ali ta bajka najbrž izhaja izza časa, ko je nški londonski list 18. stoletja prinesel članek o "valeskih indijanskih potomeih" omenjenega princa. Z leti se je ta bajka razblinila spričo pomanjkanja dokazov, da taki potomeci valeskega princa res ne kje živijo.

Brata Zeno iz odlične beneške rodbine sta bila tudi poznata kot odkritelja manjših otokov v severnem Atlantiku. Eden izmed njunih potomcev je leta pozneje tako potvoril zemljepisne karte, ki sta jih brata rabila na svojih pomorskih potovanjih, da je izgledalo kakor da je bil eden od bratov odkril Ameriko. Mogoče je, da se je kateri od teh dveh pomorskih pustolovcev zares približal obrežju Amerike, a dokazov zato ni. Tudi ni dokazov, ki bi pričali, da je resnična storija o nekem Jean Cousinu, Francozu iz Dieppe, o katerem je bilo rečeno, da je ugledal obrežje Brazilije leta pred drugimi evropskimi potovalci. Znano pa je, da je Brazilijo ugledal neki poznejši krmar, katerega ladja je bila, liki Cousinova, zanešana proti zahodu, ko je plula ob vzhodnem obrežju Afrike... O baških ribičih je bilo tudi rečeno, da so prepluli Atlantic pred Kolumbusom.

Zapiski potovanj, ki so bila podvzeta v času, ko ni nihče slutil, da obstaja še en kontinent in to obsežen kontinent zahodno od Evrope in vzhodno od Azije, niso zanesljivi, kajti oni, ki so te zapiske sestavili so bili sami v zmoti. Vendar je verjetno, da so brodarji že pred Kolumbusom od časa do časa pristali na novi zemlji — včasih je katerega gnala v to smer morska nevihta, včasih jih je gnala drznost in pustolovščina — zdi se pa, da ni bilo nobenemu od teh do tega, da bi to novo zemljo globlje pregledal in ostal v njej tako dolgo, da bi si zaslužil ime "odkritelja novega sveta". Ta slava je čakala Krištofa Kolumbusa, katerega potovanja proti zahodu niso bila gole epizode posameznega pustolovca, pač pa pričetek no-

RAZGLEDNİK

ZNIŽANJE DAVKOV?

Zvezini kongres bode moral sedaj izračunati, da uredi in izračuna vse, kar je potrebno, da se tako vsem našim davkoplačevalcem, Vam — čitatelji, kakor tudi nam — znižajo dohodninski in drugi davki. Hitrost v tem pogledu je izredno potrebna, kajti znižanje davkov se mora pričeti z dnem 1. januarja, tako da zamore vse naše prebivalstvo voščiti in zeleti samemu sebu — običajno "srečno novo leto".

Znižanje davkov pomenja, da bodo delodajalci odračunali manj zasluženega denarja od svojih vslužbencev; ti ljudje morajo namreč obdržati zaslužen denar svojih vslužbencev natančno po pravih in lestvica, katerim pravimo —

ve dobe v zgodovini Evrope in vsega sveta.

Navzlic vsemu temu pa stare legende o davnih odkriteljih nove zemlje podžigajo domišljijo in v tem so znabiti najzanimivejše legende, ki so jih pripovedovali španskim osvojevalcem Mehikanci in drugi domačini po deželah Centralne Amerike. Ti domačini so trdili, da so imeli bele prednike, ki so prišli čez morje v ladjah prav kakor Španci. Dejali so celo, da se je preneslo iz roda v rod tradicijo, ki je napovedovala prihod novih belih ljudi, sličnih njihovim belim prednikom in prihajajočih od one smeri, kjer vzhaja solnce. Domačini so verjeli, da so jim ti ljudje poslani, da jih vladajo. Kdo so bili ti legendarni beli ljudje? Znabiti jih lahko priznamo kot simbolične p redhodnike vseh različnih ljudi iz starega sveta, ki so prešli in zgradili dežele in narode na kontinentu do katerega nam je pokazal pot Krištof Kolumbus, sanjač, raziskovalec in slaven pomorsčak.

SMRT PIONIRKE

No. Chicago, Ill. — Tukaj je umrla Agnes Čepon, rojena Mikš, v starosti 72 let. Doma je bila v Vrhnikih in v Ameriko je prišla pred 44 leti. — Zapuščica sedem sinov in dve hčeri.

"withholding tables" in ki jih razpošilja davčni urad za notranje davke vsem delodajalcem. Z pomočjo teh "lestvic" delodajalcem ni treba znati aritmetike, in delodajalcev je pri nas nekako dva in pol milijona za vsakih 50 milijonov ljudi.

Omenjeno "odračunovanje" bode sedaj spremenili nekako navzdol, in radi tega bode potrebno, da domači davkarji izdelajo nove lestvice zgoraj omenjene kakovosti, katere pa morajo poslati delodajalcem predno si bodo medsebojno želeli "srečno novo leto". Radi tega mora kongres sedaj hitro delati, kajti to kongresovo delo mora biti dokončano vsaj do prvega novembra t. l. Na to delo naš kongres sploh ni več navajen, kajti v kolikor je našemu uredništvu znano, se kongres tekom zadnjih šestnajstih let sploh nikdar ni bavil z kakim znižanjem davkov, pač pa redno vsako leto, le s zvišanjem davkov.

Večina davkoplačevalcev predlaga, da se pred vsem višim dohodninski davki znižajo takoj za 20 do 25 odstotkov in da se potem še nadalje polagoma pomanjšujejo, dokler se dohodninski davek za takozvane male ljudi popolnoma ne odpravi, in nadomesti z davki katere naj plačuje v bodoče le veliko podjetništvo.

Theatre Guild predstavlja
CAROUSEL
Nova glasbena igra po slavni evropski igri "Lilliom" od Molnarja.
Glasba Richard Rogersa.
Knjižica in besedilo
Oscar Hammerstein 2. g. — Pod vodstvom Rouben Mamouliana.
Place: Agnes de Mille.
z John Raitt — Jan Clayton
MAJESTIC THEATRE 44th St. pri Broadwayu. CI 6-9730. Zvečer ob 8.30. popoldne čet. in sob. ob 2.30. Zračno hlajenje

Glasbena privlačnost Theatre Guild
OKLAHOMA!
Glasba Richard Rogers
Knjižica in besedilo
Oscar Hammerstein 2. g. — Pod vodstvom Rouben Mamouliana
Place: Agnes de Mille
Joseph Buloff — Ruth Weston
Harold Keel — Betty Jane Watson
ST. JAMES THEA. W. 44th St. Matinee: v četrtkih in sobotah. Zračno hlajenje

NAJBOLJŠI PRIJATELJ V NESREČI VAM JE:

SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA

BRATSKA, DELAVSKA PODPORNJA USTANOVA

Sprejema možke in ženske v letih od 16. do 50, in otroke do 16. leta starosti.



Članstvo: 64,500

Premoženje: \$11,000,000.00

Za ožje informacije glede zavarovanja vprašajte lokalnega tajnika društva SNPJ

Glavni stan: 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NEW YORK National WAR FUND

DR. IVAN LAH

Vodniki in Preroki

SIMON GREGORČIČ 1844-1906.

Nadaljevanje... Planine solčne, ve moj raj, jaz tudi ločim se sedaj, a Bog le ve, kaj tu pustim, in Bog le ve, kaj zdaj trpim.

Tu rod je moj, tu moj je kraj, tu živel rad bi vekomaj, ni kraja mi krasnejšega, ni ljudstva mi milejšega.

Kar sreče sem na svetu užil, sem jo v mladosti cvetu pil, sem pil vrh solčnih jo višin, planine proste prosti sin...

V Gorici je bil sprejti v deško semenišče, kjer se je v njem kmalu vzbudilo zanimanje za literaturo. Posebno ugodno je vplival naj profesor Ivan Šolar, ki je vzbujal v mladni narodno zavest in zmisel za lepo slovestvo.

Poleg drugih jezikov je Gregorčič bavil tudi s srbo-hrvaščino in češčino in si tako razširil svoje jezikovno in narodno obzorje. Ko je leta 1864. napravil z odliko maturo, so izšle v "Slovenskem Glasniku" že tudi prve njegove pesmi pod skupnim naslovom "Domorodne iskricke".

Ze tu se glasi mlada Gregorčičeva pesem, polna domovinske ljubezni, n. pr. v pesmi "Dneva nam pripelji zar", kjer pravi o jutranji zori:

S pasom zlatim svet ovija, temni mu jasni obraz, zlati up mi v dušo vlija, da nam lepši vstane čas.

V pesmi "Eno devo le bom ljubil" jasno izpoveduje, da bo njegova ljuba Slovenija, on pa "Slave zvest bo sin". Tako se je začela Gregorčičeva pesniška pot med narod. Obenem je nastopil svojo težko življensko pot. Mikalo ga je, da bi šel na univerzo, toda razmere mu tega niso dopuščale; odšel je v bogoslovje in

leta 1867. pel p ri Sv. Duhu na Libušnjem novo mašo.

Prva njegova služba je bila v Kobaridu. Usoda ga je zanesla zopet v domači kraj, kjer je našel družbo zvestih prijateljev. Skupno z njimi je ustanovil čitalnico in pevski zbor ter povzdignil Kobarid med najbolj zavedne kraje na Goriškem.

Tu se je v polni prostosti razmahnila njegova mlada pesniška sila. Iz tega časa izhajajo njegove nežne, v narodnem duhu zapete pesmi, ki so kmalu našle svojega skladatelja ali pa se pojo po prostih narodnih napevih n. pr. "Njega ni", "Izgubljeni svet" in dr. Ko je začel izhajati dunajski "Zvon", ga je nazdušeno pozdravil in postal njegov glavni sodruknik.

Svoje ime je dolgo skrival pod črko X. toda njegove pismi so se tako razlikovale od drugih, da so takoj izdajale ime pravega pesnika. Nastala je doba njegovih najlepših poezij, polnih ljubezni do naroda in človeštva, a tudi boja in bolesti s človeško usodo, ki jo je občutil pesnik v lastnem življenju in jo skušal premagati z moškim ponosom, navdušujoč sebe in druge na delo in boj za zmago resnice in pravice.

Pesnik hoče biti pravi narodni pevec in poje v pesmi "Moje gosli":

Čemu mi gosli, gosli zlate, srebrne strune, slonast lok, te, slavna vila, so le zate, na jih nazaj iz mojih rok!

Po goslih z javora mi segni, po takih narod koprni, na nje mi strune tri nategni, domačih glasov strune tri.

Odslej so strune resničen izraz njegove srčne krvi. Zdi se mu, da bi stopil med narod in mu žrtvoval to svoje srčno kri:

Mojo srčno kri škropite po planinskih solčnih tleh, kakor seme jo vrzite, po doleh in po bregih.

Iz te krvi bodo pognale ti sočere cvetke, ki jih bodo brali dečki in deklice.

In srce jim bo ogrelo cvetje vzrastlo iz krvi, da za rod in dom plamtelo bode jim do konca dni.

Pesnik gleda vtemne čase svojega naroda in se spominja zvezde, "ki naš rod vodila je". Poln pričakovanja zre v "vrne-li se še kdaj?". In ker zvezde ne dajo odgovora, vzkligne iz g lobin srca:

Pridi, vezda naša, pridi, jasne v nas upri oči, naj moj dom te zopet vidi, zlata zvezda jasnih dni!

Kakor deklica, ki v sveti noči išče v tolmunu odgovora na svoje srčno vprašanje in pričakuje, da se ji prikaže obraz njenega izvoljenca, tak bi se pesnik rad sklonil nad skrivnostno globino bodočnosti, da bi videl usodo svojega naroda. Prinagnil rad bi se nad vodo, prisluskal, kaj bo val šumljal, ne svoje, naroda usodo v proročnih valih bom iskal

Kdaj srečno moje bo domovje rešitve njemu le še ni? Kaj mi razkrilo boš valovje, nadja se srce — in boji.

In ko je dvignil pogled in zagledal potujčeno slovensko zemljo, se mu je zdelo, kakor da je na stari slovanski pergament tujec napisal svoje besede.

Tak list prostran si ti ravan, naš ded tu pisal svoja dela, naš govor čul se prek poljan, tu pesem naša je živela.

VERNI OPAZOVALEC:

Predivo in pezdir

Petorica zunanjih ministrov se je razšla. Londonske mirovne konference je vsaj za sedaj konec. Mnogi upi so splavali po vodi in vsepovsod je slišati pa čitati nečedna obtoževanja, obžalovanja vredna natočevanja, napačna sklepanja in vsakovrstna ugibanja.

Eni pravijo, da je bil vzrok konferenčnemu neuspehu čimdalje večji prepad med Ameriko in Rusijo. Drugi trdijo, da je bil strah pred Rusijo in narobe tisto zlo. Tretji — in teh je pač največ — pa zvrčajo vso krivdo kratkomočno na Molotova, oziroma Rusijo.

Med temi slednjimi je kajpak tudi newyorški dnevnik, ki prodaja pod imenom "Daily News" svoje nazadnjaške neslanosti med nami in ki so mu Sovjetska Rusija, pa vse druge moderne reforme, stremeče za zboljšanjem človeške družbe, kakor trn v peti.

To, da ne bo Zukova semkaj na obisk, je moralo to nazadnjaško tetko spraviti v hudo nevoljo. Pa se je zadnji četrtek zato z vso jezo zakadila v Rusijo, ji obesila sabotažo londonske konference na vrat ter v svoji onemogli ihti na vso moč zarozljala s sabljo proti njej.

Ampak samo zastran te pregrehe bi ne bilo pametno, če bi mi sedaj ali pozneje napadli Rusijo, uravi omenjeni list, med tem ko mu še vseeno rojijo po glavi misli, kako bi se znesel nad Rusi. Mati vseh njegovih želja je strta, premagana in ponižana Rusija.

To mu uide že kar v naslednjem odstavku, ko preskoči široko vrzel deslednega izvajanja in sklepanja ter začne svariti sebe in nas druge pred ruskimi prijatelji v tej deželi — pred komunisti in njihnimi številnimi sopotniki, ki gredo, kakor to trdi ta list, čez drn in strn z Rusijo. Z njo držijo celo v njenem potegovanju za

to, da bi ji bila dana beseda v ameriški kontroli nad premagano Japonsko, čeprav ni imela pravzaprav nič posla z zavezniško zmago nad Japonci, se jezi naš ljubi sosed nepremišljeno dalje, ne da bi le kóličkaj čutil, kako strašno se s takimi čekkanji po zobeh tolče.

"Should we ever get into tussle with Russia" — že spet tisto nesrečno rožljanje s sabljo proti Rusiji! — "the Communists and fellow travelers in this country would sabotage our war efforts in every way they could, if we let them", modruje "Daily News" tudi v tistem svojem uvodniku zadnji četrtek.

Kotel ponvi saje očita. Tako lahko rečeno, če se še spominjamo, kako je gospoda okoli tega lista na vse pretege skušala osmešiti vse naše vojne in mirovne cilje pa smotre.

Nato nam še posebej razodene svoje nazadnjaško srce ter pove svojo željo, po kateri naj bi imela naša vlada radi atomične bombe najete vohune med drugimi deželami seveda tudi na Ruskem, a kakor moremo sklepati po njenem prejšnjem ravnanju, bi ona prva zakričala v svet, da je Rusiji samo do ukane, ko bi čistila deželo izdajalcev.

Seveda so stvari sedaj take, da za sedaj še nikakor ni misliti na kako vojno z Rusijo, nan na vsa usta zagotavlja naša tetka v svoji veliki zmedli.

Ampak to ne bo tako za zmeraj, skuša potolažiti sebe. Tista nesrečna sablja proti Rusiji ji kar ne gre iz glave, pa ji ne gre! In z njo žal še mnogim drugim ne — tu in v Angliji.

In ljudje božji, le to pa nič drugega ni pognalo zunanjih ministrov razklanih misli, slabe volje in praznih rok z londonske konference domov.

A zdaj zatrt je tod naš glas in tuji krog zvene glasovi, tuj trg in grad, tuj ves je krasoh, naši so samo grobovi.

Zagledal je mater "Domovino", kot "vdovo tožno zapuščeno", ki "svet sovražni jo prezira". A prav zato:

Ker ves te svet tepta z nogami jaz ljubim tem zvesteje te, jaz ljubim tem srčneje te, a ljubim te s solzami.

In preko vseh bolesti in solza ji kliče:

Bog čuvaj dobronljivi te, Bog živi te, Bog živi te!

Ta vera v zmago slovenstva raste čim dalje bolj, dokler se končno ne izlije v veličastni "Pepelnici noči", kjer pesnik kot svečenik in prerok kliče svojemu narodu:

Le vstani, borni narod moj, do danes v prah teptan, pepeln dan ni dan več tvoj, tvoj je vstajenja dan!

Toda v pesnikovi duši se vzbudi težka slutnja. Brez kalvarije ni vstajanja. Ta njegov toliko trpeči narod, ta "trop trpinov", ki ga je pesnik blagoslovil in mu prerokoval vstajenje, bo moral pretrpeti še zadnje, največje trpljenje.

V valovih bistre Soče se bo odločala njegova usoda. Tako je nastala ona čudovita preroka oda "Soči", ki jo danas bolj ko kdaj s trepetajočim srcem deklamiramo in poslušamo. — Pesem je čudovit pesniški umtovor, en sam izliv pesnikove domovinske ljubezni in preroškega duha. Kako lepo pozdravlja v začetku svojo znanko Sočo z mladostnimi spomini.

Verzi se vsipljejo kakor pškočni valovi preko skal. Nankrat se reka razlije in pomiri, kot da se je zamislila. In pesnik vprašuje:

(Dalje prihodnjič)

Kupite en "extra" bond ta teden!

PRIZORI IZ NAJBOLJ PRILJUBLJENE SLIKE LETA 1945



Resnična povest borečega se moža vsake žene... Ernie Pyle-ova "The Story of G. I. Joe" film, ki ga sedaj proizvajajo v dveh newyorških gledališčih The Globe, na Broadwayu in 46. ulica in v Gotham, Broadway in 47 ulica v New Yorku.

HELP WANTED ::

POTREBUJE SE PERICO POMOČNICA P RI POSPRAVLJANJU — CELOTNI ALI DELNI ČAS STALNA SLUŽBA, DRŽI SE TUDI DRUGA POMOČ, DOBRA PLAČA — IZBOREN DOM — 79th ST., PARK AVE RH 4-2756

G I R L GENERAL HOUSEWORK, APARTMENT, SLEEP IN OWN ROOM, LIGHT LAUNDRY; 2 SCHOOL BOYS PR 3-5765 (195-197)

HOUSEKEEPER 3 ADULTS LIGHT HOUSEKEEPING PLAIN COOKING SLEEP IN SALARY \$125.— CA 6-7182 (195-197)

HOUSEWORKER MO. AND THUS. (12 to 6 PM) \$8.— NEAR KINGS HIGHWAY and UTICA AVE., BROOKLYN NA 8-2096 (194-200)

MANICURIST—\$30.— Permanent Peacetime Position Experienced only. — Busy shop Closed Monday. — Good hours Apply: FLORENCE BEAUTY SALON, 33 Kingston Avenue, Brooklyn, N. Y. — PR 3-8966 (195-201)

Hišna delavka - Kuharica Spl notri — 4 odrasli — nobenega pranja. — 5 sob — prijetna okolica — Dobra plača SC 4-6086 — 15 W. 51st ST. New York City (195-202)

G I R L CARE FOR 1 YR OLD CHILD 8-5 DAILY EXCEPT SUNDAY MEALS — GOOD PAY CONGENIAL SURROUNDINGS Apply: Mrs. L. Michaelson 1960 E. 19th ST., BROOKLYN ES 5-2392 (196-202)

G LOVES Permanent Peacetime Jobs Experienced KILERS & INSERTERS Pleasant surroundings — Apply NADELMAN, 331 — 4th AVE. on FABRIC GLOVES—Good buy N. Y. C. (Near 25th St.) (196-202)

:: New Jersey ::

HAND BINDERS EXPERIENCED ON INFANTS CARRIAGE COVERS & BLANKETS Anyone handy with needle can qualify — (No homework) Apply JULIUS BERGER 34 OLIVER ST., NEWARK, N. J. (195-201)

HAND EMBROIDERS EXPERIENCED ON FRINGE SHAWLS, WOVEN BLANKETS AND INFANTS WEAR (No Home Work) Apply JULIUS BERGER CO. 34 OLIVER ST., NEWARK, N. J. (195-201)

G I R L S AND WOMEN TO WORK IN FINISHING ROOM OF LARGE CALENDAR & PRINTING PLANT STEADY WORK GOOD PAY Excellent Working Conditions EXPERIENCED GIRLS & FORMER EMPLOYEES PLEASE NOTE SECURE YOUR FUTURE APPLY AT ONCE

The OSBORNE COMPANY Brighton Road CLIFTON, N. J. Help Wanted (MALE) NEW YORK CHAUFFEURS — PACKERS Strong, willing (NEW RAG BUSINESS) Steady work, good pay INDUSTRIAL WASTE CORP. 110 FRANKLIN ST., N. Y. C.

DELAVKE IŠEJO ::

HOUSEKEEPER Permanent position, intelligent, capable woman, take complete charge. Fine home, Brooklyn Heights, Business couple, 10 year girl, own room, good salary, other help. — Call Saturday after 1 PM. During week all day. — TR 5-9439 (195-197)

COOK - HOUSEWORKER GOOD SALARY, EXPERIENCED, SLEEP IN REFERENCES EN 2-9566 (194-200)

HOUSEWORKER - COOK FLUSHING, L. I. SLEEP IN, 2 CHILDREN, 2 ADULTS GOOD PAY PRIVATE ROOM AL 4-3001 (194-200)

Š I V I L J E Najbolje vrste podjetje ZMOŽNE IZDELOVATI CELOTNI KROJ Vprašajte: MRS. C. LEVINE 50 WEST 55th ST., N. Y. C. CO 5-5756 (194-200)

G I R L LIGHT HOUSEWORK CARE FOR CHILD, AGE 2 OWN ROOM AND BATH \$125 A MONTH Call BELLE HARBOR 5-2855 (194-196)

HOUSEWORKER EXCELLENT SALARY LIBERAL TIME OFF SMALL APARTMENT FO 5-2498 (195-201)

HOUSEWORKER SLEEP IN, OWN ROOM GOOD SALARY FLUSHING CH 2-4630 or FL 3-6916 (195-201)

HOUSEWORKER PRIVATE RESIDENCE PLAIN COOKING GOOD PAY MANHATTAN BEACH SH 3-5467 (195-201)

COOK - HOUSEWORKER EXPERIENCED — REFERENCES NO LAUNDRY 2 adults and 2 children (nurse for children) \$85 WEEK Sleep in or out—Midtown apartment Phone AT 9-4462 after 4 PM (195-201)

S H O E S OPERATORS — SINGER MACHINES Permanent Peacetime Jobs Good Pay BESTMADE SLIPPER 124 SIEGEL ST., BROOKLYN (195-196)

F I N G E R W A V E R All Around Operator Good Salary — Short Hours Permanent Position Apply: NELLIES SALON 1135 LEXINGTON AVE. N. Y. C. (79th Street) (195-201)

SIVALKE POTREBUJEMO na USJENE ROČNE TORBICE Izrijene imajo prednost Dobra plača — Priznani in poštene plačane — Stalne mirododne službe. — Vprašajte JOANETTE HANDBAG 296 BROADWAY CITY (195-197)

KUPITE EN "EXTRA" BOND DANES! C O U N T E R W O M E N EXPERIENCE PREFERRED BUT NOT ESSENTIAL MEAL TIME SERVICES — CONVENIENT HOURS S T E A D Y W O R K Apply — DIETICIAN POLYCLINIC HOSPITAL 345 WEST 50th STREET NEW YORK CITY (196-202)

HELP WANTED ::

MOŠKO DELO WANTED — MAN or COUPLE COUNTERMAN EXPERIENCED Reliable, capable of taking full charge of counter, efficient REFERENCES ES 5-3332 (196-198)

M E N TO WORK IN CHEMICAL PLANT Some Experience Preferred — Will Train Willing Worker — Good Pay; Steady Work. Apply: ORBIS PRODUCTS CORP. 55 Virginia Avenue, NEWARK, N. J. At the Newark-Elizabeth Line (190-199)

:: HELP WANTED

HOUSEWORKER, GENERAL LIGHT LAUNDRY SMALL APARTMENT GOOD SALARY PE 6-0040 MISS GERMAIN (194-200)

G I R L S No Experience Necessary Light Factory Work Good Pay Pleasant Surroundings Apply SAVOJ CURTAIN CORP. 37 West 26th St., N. Y. C. (192-198)

ROKAVICE ŠIVALKE — "INSERTERS" "CLOSERS" IN DRUGE Delo od komada ali plača po izvešanosti — Dobra lestvica Stalno delo. — Govori se češko v prostorih. — Vprašajte: GUTMAN-LANN, 726 Nostrand Ave., N E 8-2779 — Brooklyn (196-196)

W O M A N GENERAL HOUSEWORK 2 DAYS — TUESDAY AND FRIDAYS — 8 HOURS 55c AN HOUR BENSONHURST 6-8169 (194-200)

FILE CLERKS UNDER 30 Permanent Peacetime Positions NO EXPERIENCE NECESSARY \$20 START — Apply: PARENTS MAGAZINE 52 VANDERBILT AVE., N. Y. C. Opp. Grand Central Station (195-196)

HOUSEWORKER GENERAL LOVELY HOME, LIGHT COOKING SLEEP IN OWN ROOM (BRONX) TA 2-2759 (194-196)

COOK — AND SERVE. LIGHT HOUSEWORK NO LAUNDRY, SLEEP IN, OWN ROOM, TOP SALARY REFERENCES ES 5-3333 (193-199)

HOUSEWORKER - COOK EXPERIENCED Sleep in own room, pleasant surroundings, assist with children. — References SALARY \$30 A WEEK HA 3-4356 (193-199)

HOUSEWORKER SLEEP IN: REFERENCES: GOOD PAY: NO COOKING JE 8-1089 (193-199)

FAMILY IRONERS STALNO DELO DOBRA PLAČA Vprašajte MISS JOHNSON, HAND LAUNDRY 224 East 74th St., New York City RH 4-0600 (195-197)

TWO GIRLS — Excellent Cook, Waitress - Chambermaid NICE HOME, LAUNDRY, 2 ADULTS REFERENCES BUCKMINSTER 2-9263 (194-196)

COOK - HOUSEWORKER EXPERIENCED REFERENCES, OWN ROOM, BATH: FOND OF CHILDREN GOOD SALARY RE 7-2767 (194-200)

BOYS — BOYS for SHIPPING & STOCKROOM \$22 Start — Good Opportunity Apply: PARENTS MAGAZINE 52 Vanderbilt Ave., N. Y. C. Opp. Grand Central Station (193-199)

:: New Jersey ::

BOYS — YOUNG MEN No experience necessary: Permanent peacetime jobs—PACKING, SHIPPING — OPERATING — in Stationery Establishment — Good Pay — Apply WARSHAW MANUFACTURING CO., 1 Main St., Brooklyn, N. Y. (190-199)

IGRALEC

IZ SPOMINOV MLADENIČA

Ruski spisal
F. M.
DOSTOJEVSKI

ROMAN

VI.

Dva dni je že sedaj od onega neumnega dneva. In koliko krika in vika, bruma in šuma! In kakšen nered, zmešnjava, neumnost — in vsega tega sem jaz kriv. Meni samemu pa se včasih celo smešno zdi. Pojmiti ne morem, kaj se dogaja z menoj. Ali sem obseden ali pa sem skočil s pravega tira in delam neumno-ti, dokler me ne zvežejo. Včasih se mi dozdeva, da se mi meša; včasih pa, da sem že blizu otroške dobe, šolskih klopi in da se vedem samo kot razposajen in nagajiv šolar.

Tega je kriva Pavlina, le Pavlina! Nemara bi ne bilo teh šolarskih nagajivosti, da ni nje. Kdo ve? Morda to narediti iz obupa (saj je že to razno-rivanje samo na sebi neumno!) Tudi mi ne gre v glavo, kaj je na njej lepega. Lepa pa je vendarle, prav lepa! Saj tudi drugim meša glavo. Visoka je in stasita. Le pravitka je. Zdi se mi, da bi jo bilo možno v zvezo spraviti ali pa preganiti na dvoje. Stopiljo ima ozko, dolgo in ta mi provzroča muko, pravo pravcato muko; lasje so rdečkasti, oči prav mače. Ali kako vam zna z njimi gledati ponosno in dostojanstveno. Pred štirimi meseci, ko sem ravno nastopil službo, je imela nekoga večera dolg in buren pogovor z des Grieuxem. In tako ga je gledala, da sem si pozneje, ko sem se spravljal spat, domišljeval, da mu je pravkar prisolila zasnúbo in stoji pred njim ter ga motri. . . . Ta večer sem se tudi vanjo zaljubil. — Toda k stvari.

Prisel sem po stezi v drevored, se ustavil sredi drevoreda ter čakal baronico in barona. V razdalji petih korakov sem se odkril in poklonil.

Spominjam se, da je bila baronica v svileni, neobsežno široki, svetlosivi, nabrani obleki s krmolino in vlečko. Rasti je majhne, nenavadno debela in s strašno tolstim in visokim podbradkom, da ifiti vratu ni bilo videti; obraza bakrenastega, drobnih, zlih in predrznih oči. Hodi, kakor da hoče izkazati milostno naklonjenost. Baron je suh in visok, lice ima, kakor je to že navadno pri Nemcih, nepravilno in pokrito s tisoči gubic. Star je kakih petinštirideset let ter nosi naočnike. Noge se mu začenejo, skoro bi rekel, gorji pri prsih; to je neka posebnost. Ošaben kot pav, nekoliko trebljen. Nekaj konstruirani izraz mu igra na obrazu in ta po svoje nadomestuje bistroumnost.

Vse to sem utegnil opaziti v treh sekundah. Moj poklon in klobuk v rokah ništa sprva nimalo vzbudila njene pozornosti. Samo baron je nalahko dvignil obrvi, baronica pa je kar plavala mimo mene.

"Madame la baronesse," sem izpregovoril glasno, razločno in s povdankom na vsaki besede, "ja! l'honneur d'etre votre esclave," (Gospa baronica, imam čast biti vaš suženj). Na to sem se poklonil, pokrtil in stopil mimo barona z uljudno k njemu obrnjenim in smehljajočim se obrazom.

Pavlina mi je velela, naj se odkrijem, toda poklonil in ponagajal sem sam od sebe. Vrag vedi, kaj me je privedlo do tega! Kakor da sem strmoglavil v globočino.

"Hein!" je zakričal, ali boljše zakokodakal baron ter se obrnil k meni srdito in začudeno.

Obrnil sem se, obsedal v spoštljivem pričakovanju ter ga dalje motril in se nasmihal. Očividno si ni mogel stvari raztolmačiti in dvignil je obrvi do nec plus ultra (do skrajnosti). Obraz mu je vedno bolj temnel. Tudi baroni-

ca se je okrenila in gledala srdito in začudeno. Mimoidoč so začeli gledati, nekateri so se celo ustavili.

"Hein!" je zakokodakal zopet baron s podvojenim kokodakom in podvojenim gnevom. "Ja wohl!" sem zategnil ter mu zrl v oči.

"Ste li nori?" je kriknil ter zamahnil s svojo palčico mladane že preplašen. Morda ga je zmedla moja obleka; kajti bil sem zelo čedno, skoro elegantno obleden kot človek, ki goitovo spada k najboljšim krogom.

"Ja wo-o-oh!" sem zakričal nenadoma na vse grlo, zategnivši "o", kakor vlečejo Berlinci, ki rabijo vsak hip frazo "ja wohl" v pogovoru in pri tem vlečejo črko "o" več ali manj, hote izraziti različne stopnje misli in občutkov.

Baron in baronica sta se naglo okrenila in preplašena skoraj tekla proč. Izmed občinstva so začeli nekateri govoriti, drugi so me zopet motrili nedoumevaje. Sicer pa se ne spominjam več dobro.

Obrnil sem se in odšel z navadnim korakom k Pavlini Aleksandrovni. Toda v razdalji sto korakov sem zagledal, da je vstala s klopi in se napolnila z otroci v hotel.

Dohitel sem jo na pragu. "Izvršil sem . . . neumnost!" sem rekel ter stopil na njeno stran.

"In kaj zato? To je sedaj vaša stvar," me je zavrnila in odšla po stopnicah, ne da bi me pogledala.

Ves tisti večer sem blodil po parku. Čez park in zatem čez gozd sem prišel celo v sosednjo državico. V neki koči sem jedel jajčjo jed in pil vino, za kar so me obrali za podružni tolar.

Šele ob enajstih sem se vrnil domov. General me je dal nemudoma poklicati.

Naši imajo najeti v hotelu dve številki s štirimi sobami. Prva, največja s klavirjem je salon. Poleg nje je prostorna soba, ki je generalov kabinet. Ondi me je čakal stoje sredi kabine in dostojanstveni pozni. Des Grieux je sedel široko na divanu.

"Genjeni gospod, dovolite, da vas vprašam, kaj ste naredili?" je začel general in se okrenil k meni.

"General, želel bi, da preidemo naravnost k stvari sami!" sem rekel. "Nemara hočete govoriti o mojem današnjem srečanju z nekim Nemcem?"

"Z nekim Nemcem?! Ta Nemeec je baron Wurmhelm in važna oseba! Dovolili ste si surovosti z njim in z baronico."

"Nikakor ne."

"Prestrašili ste ju, dragi gospod!" je vskliknil general.

"Nikakor. Že v Berlinu mi je padla v uho pri vsaki besedi ponavljana fraza 'ja wohl', ki jo oni tako grdo vlečejo. Ko sem ga srečal v drevoredu, mi je hipoma, bogvedi zakaj, prišel na um ta 'ja wohl' ter me pripravil do razdraženosti. . . . Vrhu tega pa ima baronica navado, da gre že tretji dan, kadar jo srečavam, naravnost name, liki na črva, ki se ga sme pohoditi; kajti to uvidevate sami, da imam tudi jaz pravico do samoljubja. Snel sem klobuk in uljudno, pravim vam, da uljudno, rekel: Madame j'ai l'honneur d'etre votre esclave. Ko se je baron obrnil in nemudoma kriknil 'hein', mi je nekaj posegetalo, da bi zaklical 'ja wohl'. In zaklical sem dvakrat; prvič navadno, drugič pa zategnivši kolikor je moči. To je vse."

(Dalje prihodjujč.)

Obnovilna dela v Sloveniji

Stanje industrije

LJUBLJANA. — Konferenca Enotnih sindikatov združenih delavcev (ESDZN), so se 5. julija končale z zborovanjem delegatov prosvetne stroke. Prejšnji dan, pa so zborovali delegati delavcev in nameščencev v kemični industriji. V tej zvezi so včlanjeni steklarji, papirničarji, milarji, izdelovalci raznih čistil, izdelovalci raznih kemičnih proizvodov in delavci v sorodnih proizvodnih panogah. Zborovanje delegatov podružnic E. S. Z. D. N. kemične stroke je bilo zelo dobro obiskano in so se ga udeležili zastopniki delavstva velike večine naših tovarn in podjetij te stroke. Kakor na vseh prejšnjih so se tudi na tem zborovanju delavci, potem ko so poslušali več aktualnih referatov, zanimali za vsa prečta vprašanja njihovega socialnega, službenega in gospodarsko-političnega položaja ter za možnosti dviga proizvodnje v njihovih obratih.

Tudi to zborovanje je pokazalo, da so take konference zelo koristne in da bi jih bilo treba večkrat sklicevati. Tokrat so imele glavni poudarek v organizacijskih vprašanjih. Kazalo bi pa od časa do časa sklicati posebna zborovanja po samskih strokah, katerih dnevni red bi bil posvečen prvenstveno gospodarskim vprašanjem in dvigu proizvodnje. Med poročili delegatov so se prvi oglasili k besedi steklarji. — Steklarna v Hrastniku ki je bila vso dobo okupacije gnezdo hitlerjanskega in denuncijantskega gibanja, je bila ob osvoboditvi v takem stanju, da se je celo bivši lastnik ki je pobegnil, izrazil pred odhodom, da 6. mesece ne bi mogla delati. Delavstvo pa se je naglo lotilo čiščenja in obnove in danes so obrati že pripravljani za delo, ki se bo takoj začelo, čim dospje obljubljeni p remog. Medtem so delavci dali iniciativo za zbiranje starega materiala in so sortirali material na zalogi. Ob normalnem delu je steklar na delala z 800 do 900 delavci. Danes jih dela 140.

Steklar na pri Sv. Križu pri Rogiški Slatini je imela običajno zaposlenih 240 do 260 delavcev. Obratovanje se je ustanovilo 17. septembra lani. Ko so se letos vrnili izseljenci, so zagrabili za delo in pripravili vse za obratovanje, za katerega potrebuje steklar na mesečno 400 ton premoga, razne kemikalije in drugo. Izdeluje boljše vrste stekla. — V skladišču je še za dva vagona stekla, v zgorcem skladišču pa ga je bilo za 30 vagonov.

Papirnica v Vevčah je eno največjih podjetij te vrste v

Jugoslaviji. Zaposluje okoli 700 delavcev in nameščencev. Med vojno ni bilo poškodovana, razen nekaterih požganih barak. Stroji so ostali nedotaknjeni. Sedaj obratujeta dva stroja. Izdelujejo časopisni in pisarniški papir in papirnatne vrečice. Med okupacijo je bilo delavstvo ves čas pod hudim terorjem. Takoj po osvoboditvi se je z vso vneto lotilo dela.

Tovarna Bonač v Količevem, ki so jo med okupacijo Nemci zadeleni in ji postavili svoje komisarje, zaposluje danes 163 delavcev in nameščencev. V aprilu jih je delalo samo 70. Delavstvo te tovarne se je med okupacijo sijajno vedlo. Od starega predvojnega delavstva je padlo v narodno-osvobodilnem boju 35, pogrešajo pa še 24 delavcev. To je 40 posto predvojnega staleža. Sedaj obratuje stroj za izdelovanje strojepisnega papirja, ki izdelava dnevno 2400 kg papirja, stroj za lepenko, ki izdelava 1400 kg lepenke in stroj za lesovino, ki izdelava dnevno 800 do 900 kg lesovine, ki jo tovarna porabi za svoje potrebe. Tovarna pomaga tudi Vevčam, katerim dobavlja celulozo.

Tovarna celuloze v Goricanah zaposluje sedaj 152 delavcev in nameščencev. Manjka ji še 30 strokovno izvežanih moči. Tovarna je delno trpela zaradi letalskega obstreljevanja in zaradi razstrelitve bližnjega betonskega mostu. Škoda pa je delavstvo že popravilo. Trenutno obratuje z eno tretjino svoje kapacitete. Glavni proizvod je celuloza, ki jo dobiva tovarna v Vevčah. Tovarna je moderno opremljena in znašajoča zmogljivost 700 ton mesečno.

Tovarna lepenke Charles Moline v Slapu pri Trziču zaposluje sedaj 42 delavcev. — Pred vojno jih je delalo 95. Dejali so v treh izmenah in izdelali 8 vagonov lepenke mesečno ali okoli 100 vagonov letno. — Med okupacijo je proizvodnja padla na približno 2 in pol vagona mesečno ali 30 vagonov letno. Tovarna je sedaj v precej slabem stanju. Morali jo bodo za 3 tedne zapreti, da izvršijo vsa potrebna popravila. Potem bodo delali vsaj z dvema izmenama. Večino potrebnega lesa je tovarna prej dobivala z veleposestva barona Borna. Ker ima gozdna uprava, ki upravlja sedaj Borno veleposestvo, premalo delavcev bo morala tovarna poiskati dobavitelja lesa med kmeti, ki se že zanimajo za nove ceste lesa.

Tovarna Zlatorog v Mariboru je med vojno zelo trpela. Bila je trikrat neposredno

bombardirana. Mnogi deli podjetja so bili popolnoma uničeni. Kolikor podjetja niso poškodovale bombe, so ga oplenili bivši lastniki, ki so odpeljali pred umikom okoli 40 vagonov raznega materiala. — Obratovanaja sposobni obrati sedaj že delajo. Milarna dela z mirnodobsko zmogljivostjo in izdeluje 1 vagon mila dnevno. V polnem obratu je topilnica loja, ki ima zmogljivost 6 ton dnevno. Izdeluje jedilni in tehnični loj. Vsi delavci in nameščenci so bili pritegnjeni k posravljalnemu delu, ki ga opravljajo na udarniški način. Sedaj je zaposlenih 87 oseb.

Tovarna Union v Mariboru izdeluje razna čistila, paste in muholovce. Zaenkrat izdeluje samo pasto za čevlje. — Primanjkuje ji pa škatlic. Pomagala si je za silo z nabiranjem starih. Za izdelovanje muholovcev potrebuje gume.

Tovarna gume v Kranju dela s 316 delavci in nameščenci. Delavstvo se marljivo organizira in izobražuje. Iz "bune" (umetnega gumija), ki je pa primanjkuje, izdelujejo specialne izdelke, v prvi vrsti za potrebe železniškega prometa. Navadni izdelek je "regenerat", ki ga izdelujejo iz raznih odpadkov. Delavstvo zaradi raznih težkoč doslej ni moglo pokazati, kaj bi vse lahko napravilo. To stanje bo trajalo tako dolgo, dokler ne dobi umetnega gumija ali pravega kavčuka.

Tovarna za dušik v Rušah dela z 254 delavci in nameščenci. Glavni izdelek je karbid, ki ga izdelava 50 ton dnevno. V obratu so oddelek za izdelovanje acetilena in električne peči za predelovanje kromove rude. Tovarna bo začela z izdelovanjem amoniakala in solitrne kiseline, za kar je prejela navodila odpristojejnega ministrstva. Tovarna je danes pod državno upravo. Delavstvo se je med okupacijo dobro obnašalo. V Rušah so padli prvi talci v Dravski dolini.

Kemična tovarna v Mostah je prešla v državno last. Delavstvo je takoj ob osvoboditvi pomotlo z vsemi, ki so ga prej dolgo leta šikanirali. Sedaj opravlja tovarno novo tehnično in upravno vodstvo. — Med okupacijo je delavstvo izvršilo v tovarni več sabotažnih de janj, ki so odmevala po vsej Ljubljani in drugod. Tovarna predeluje boksit v kalcinat in izdeluje sulfat in galun. Njena letna zmogljivost znaša 6000 tona aluminijevega k posravljalnemu delu, ki ga opravljajo na udarniški način. Sedaj je zaposlenih 87 oseb.

Tovarna Bohme v Ljubljani in Podgradu skupo s prodajalno zaposluje 36 delavcev in nameščencev. Tovarna je sedaj dobila nove prostore v bivši Mergenthalerjevi usnjarni v Mostah. Tovarna obratuje. — Tovarna Svatek v Mariboru izdeluje brusne plošče in brusne za kose. S svojimi izdelki bo lahko zalagala vso Jugoslavijo. Tovarna je bila bombardirana, delavstvo pa jo je že pripravilo za obratovanje. Nekaj strojev je bivši lastnik odpeljal v Avstrijo. Njeno skladišče je polno izdelkov.

SEDAJ LAHKO DOBITE

LASTNOROČNO PODPISANI KNJIGI

pisatelja **Louis Adamič-a**

ZA CENO **\$2.50** ZA ZVEZEK

"Two Way Passage"

V tej knjigi, ki je zbudila pozornost vsega ameriškega naroda, daje pisatelj nasvet, kako bi bilo mogoče po sedanjih vojni pomagati evropskim narodom. Iz vseh evropskih držav, tudi iz Jugoslavije, so prišli naseljenci v Ameriko in pomagali postaviti najbolj napredno in najbogatejšo državo na svetu. Sedaj je prišel čas, da Združene države pomagajo narodom, ki so jim pomagali do njihovega sijaja in moči. Pot na dve strani — kakor bi se mogel naslov knjige prestaviti iz angleščine — je jako zanimiva knjiga in jo priporočamo vsakemu, ki razume angleško.

"What's Your Name"

"Človeški odgovori na vprašanje, ki se tiče arete milijonov. . . Čitanje te knjige je bogato plačano. — Tako se je izrazil veliki ameriški dnevnik o tej knjigi.

Pri naročbi se poslužite naslednjega kuponá

Pošiljam Money Order za \$..... za lastnoročno podpisano(1) knjigo(1):

Moje ime

Št., ulica ali Box št.

Mesto in država

"Glas Naroda"

216 W. 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

Angleško-Slovenski

BESEDNJAK

Izšel je novi angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil

Dr. FRANK J. KERN

V njem so vse besede, ki jih potrebujemo v vsak danjem življenju. — Knjiga je trdo vezana v platnu in ima 273 strani.

Cena je \$5.00

Naročite jo pri:

KNJIGARNI "GLASA NARODA"

216 W. 18th Street New York 11, N. Y.

★★★★

ONE GIFT

31

AGENCIES

NEW YORK NATIONAL WAR FUND

S I. KONGRESA OF SLOVENSKEGA NARODA V LJUBLJANI



Slika posneta ob času počastitve spomina padlih borcev za svobodo z enominutnim molkom.